

Český jazyk - přípravy 20. 4. – 24. 4. 2020

Po přečtení Vašich dopisů, kde si většina z Vás ztěžuje na množství zadaných úkolů, jsem se rozhodla, že v následujícím týdnu mírně zvolníme a budeme se soustředit hlavně na **opakování probrané látky**, a to nejen v českém jazyce, ale i v dalších předmětech.

V českém jazyce jsou přiloženy 4 pracovní listy s jedním drobným slohovým úkolem. Samozřejmě k úkolům připojte i průběžné čtení z vlastní knihy a občasné z čítanky.

V matematice jsou přiloženy 2 pracovní listy a opakování konstrukce čtverce a obdélníku.

V přírodovědě drobný úkol v terénu a dobrovolný online test na www.skolaonline.cz.

V angličtině opakování a rozšiřování slovní zásoby probraných oblastí a zdokonalování v pohádce Winnie the Witch, pracovní list.

Doufám, že Vám tato změna udělá radost a průběžně, pokud to bude možné, mi budete svou domácí práci odesílat. Přeji Vám všem krásné slunečné dny.

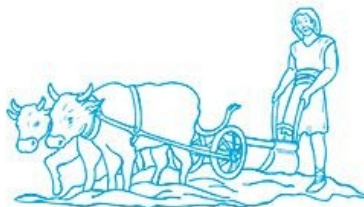
Tomsová Pavlína

2. SKLOŇOVÁNÍ PODSTATNÝCH JMEN RODU ŽENSKÉHO

1. Přečtěte si úryvek pověsti z českých dějin. Vyhledejte a podtrhněte podstatná jména rodu ženského.

O Přemyslovi

Tak královská družina přejela hory a pláně a třetího dne ráno se přiblížila k dědině mezi stráněmi. Vladykové spatřili opodál muže vysoké postavy, jak v lýčených střevících statně kráčel za pluhem a pobízel spřežení strakatých volů. Jeli k oráči širokou mezí, a když se mu přiblížili, zastavil se kůň kněžny Libuše, vzepjal se, radostí zařehotal a sehnul hlavu před mladým oráčem. Vladykové vzali z bělouše knížecí roucho: dlouhou sukni, vzácnou kožešinou lemovanou, drahý a krásný plášť, přistoupili k Přemyslovi a nízko se mu poklonili.

(Alois Jirásek: *Staré pověsti české*; upraveno)

- a) Podstatná jména, která jste podtrhli, zkuste přiřadit ke vzorům.

žena: _____

_____ růže: _____

píseň: _____ kost: _____

- b) Vypište podstatná jména rodu středního a doplňte k nim vzor.

- c) Zkuste vysvětlit, co jsou to *lýčené střevíce* a co je *pluh*.

lýčené střevíce: _____ *pluh*: _____

2. Pomozte Oskarovi najít cestu bludištěm. Je to ta, na které leží pouze podstatná jména rodu ženského. Vypište je na volné linky.

s	o	u	m	s	l	e	p	a	r	y	ch
a	h	t	ý	d	l	o	e	s	u	b	l
n	r	ě	ě	t	o	k	c	á	v	o	o
i	d	ž	v	o	d	e	k	r	n	t	s
z	á	k	v	í	a	c	o	u	e	d	ě
e	m	e	l	č	o	v	š	č	e	l	l
č	v	ě	d	e	p	ě	t	i	t	v	e
o	b	v	e	k	m	ů	d	r	l	e	
t	z	u	b	r	m	a	b	y	m	y	a
a	v	ě	c	p	o	v	ě	s	t	š	k

3. Přečtěte si jazykolamy a podtrhněte v nich podstatná jména rodu ženského.

- Pan Šusta suší švestky.
- Pan Kaplan v kapli plakal.
- Šel pštros s pštrosicí a pštrosáčky Pštrosí ulicí.

- a) Jazykolamy zkuste říkat několikrát rychle za sebou.

UČ, str. 62–63

Slovesa – opakování učiva

Slovesa časujeme, určujeme u nich _____, ptáme se na ně _____?

Vyjadřují _____, _____, _____. (zalistuj v sešitě ☺).

Slovesa mají tvary určité a neurčité. U určitého můžeme určit mluvnické kategorie a u neurčitého je určit _____. Neurčitý tvar = _____.

Slovesné tvary mohou být jednoduché x složené.

U SLOVES URČI ČAS A PŘÍŘAĎ, O JAKÝ TVAR JDE

Šel jsem - _____	SLOŽENÝ TVAR
Budu psát - _____	
Věděl - _____	
Bude kousat - _____	JEDNODUCHÝ TVAR
Připravil jsem - _____	
Budu plavat - _____	
Zabalili - _____	
Vykvete - _____	

Jednoduchý slovesný tvar = 1 sloveso či sloveso zvrtné (sloveso + se/si)

Složený slovesný tvar = 2 a více sloves, pomocné sloveso + infinitiv slovesa (budu číst)

Podle počtu určitých slovesných tvarů poznáme _____ vět v souvětí.

Úkol: Urči mluvnické kategorie sloves: osobu, číslo, čas

Napila se	uplynulo	darujeme
Budu se učit	nevíte	představil se
Opsali si	bude psát	plavala jsem
Vyučují	houpete se	vyčisti
Stěžujeme si	zazpíváte	připravovala

Přečti si pozorně věty, podtrhni vlnovkou určité slovesné tvary a poznej, zda se jedná o větu jednoduchou či souvětí, kolik vět se v souvětí objevuje.

- Muzikant ale nenařikal. Rozhodl se, že pobertu přelstí. Šel na trh a zpíval si písničku.
„ Já se mám, sto zlaťáků jsem zakopal a zítra k nim ještě sto přidám.“ Slyšel tu písničku
poberta, který zlaťáky ukradl. Pomyslel si, že zítra půjde muzikant k potoku, aby
zakopal další stovku zlaťáků. Když své peníze nenajde, nové tam nezakope. Je
tedy třeba, aby vrátil pod vrbu ty, které vzal. Druhý den se muzikant opravdu vydal
k vrbě. Zlaťáky našel na místě, kde je zakopal. Vzal je a uschoval v lepší skryši.
Když zloděj přišel pro poklad, vyběhly z prázdné díry pod vrbou dvě malé myšky.

Slohový úkol: Zkus sám dokončit tuto italskou pohádku. V dokončení se pokus odpovědět na následující otázky. Co si asi pomyslel ten poberta/zloděj? Vyrazil muzikanta sledovat, podařilo/nepodařilo se mu vypátrat jeho další skrýš? Byl zloděj vypátrán/potrestán, nebo se mu znovu podařilo peníze ukradnout? Jaké ponaučení z této pohádky plyne? (piš přímo do listu nejméně však 5 pěkných souvětí)

[illegible]

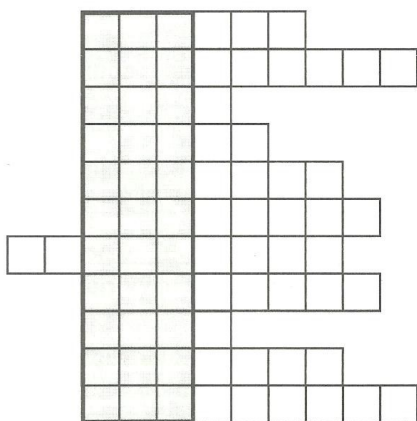
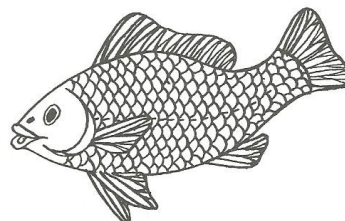

3. Stavba slova

1. Vyhledejte v článku příbuzná slova, podtrhněte je a pak je postupně запиšte do připravené tabulky.

U vody sedí několik rybářů. Rybařením tráví svůj volný čas. Čekají, až jim zabere nějaká větší ryba.

Menší rybky a malé rybičky vracejí zpátky do rybníční vody. Zarybařit si chodí i Petr. Rybářský prut dostal k narozeninám. Rybí maso má velmi rád. Nejvíce rybníků vybudovali rybníkáři v jižních Čechách.

Kterou část mají tato příbuzná slova společnou? _____

Jak se tato část nazývá? _____

Jak se nazývá část před kořenem? _____

Má tuto část některé příbuzné slovo vypsane z článku?

Napište ji. _____

Napište název některého z našich rybníků.

2. Škrtněte slovo (nebo slova), ve kterém (ve kterých) není předpona **za-**.
zabloudit, zachránit, zakrýt, zajíc, zapisovat, zašít, zadní, zatmění, zavřít

Napište několik dalších slov s předponou **za-**. Vyznačte u nich část předponovou, kořen a část příponovou.

3. Vyznačte u sloves předpony. Potom je nahradte jinými předponami.
Nově utvořená slova запиšte.

doběhnout { _____

_____ }

napsat { _____

_____ }

přeskočit { _____

_____ }

Jak poznat přeponu? Po odtrhnutí **přepony** – **pra** od slova, zakrytí, by nám mělo zůstat slovo s významem. Pro kontrolu zkouším **tvořit slova** s daným slovem **příbuzná**. Např. **pracovat** – **nepracovat** – **vypracovat** – **pracovník** (zde **není přepona** – **pra**, vidíme – **prac** - společná část = **kořen**)

4. Podtrhněte slova s předponou pra-

prababička, pracovat, pravítko, pravěk, pračka, pradelna, prak, prales, pramen, praotec, prapor, prarodiče, pravda, pravnuke, pralinka, Praha

Pokuste se vyjádřit, jaký význam tato předpona má.

Proč nemůžeme souhlasit s Hurvínkem, který Spejblovi tvrdil, že pradelna je stará „dlena“?

Dokončete odpověď: Protože *pra* ve slově *pradelna* není _____.

Kdo jsou naši prarodiče? _____

V které knize se vypráví o našem praotci? _____

Jak se náš praotec jmenoval? _____

Kdo psal pro mládež knihy o pravěku? _____

Napište název alespoň jedné z nich. _____

5. Doplňte vynechaná písmena.

Zapište slova do tabulky podle toho, zda jste doplnili vynechané písmeno do části předponové, kořene nebo části příponové.

pochop__t, nev__cházet, v__dra, v__hlídka, s__n, nev__dět, trub__čka, příb__tek, v__stava, v__kat, včel__n, s__ť, slep__l, v__jet, m__č, pov__skočit, om__l, zam__chat, hřeb__k, housl__sta, v__mluva

Část předponová	Kořen	Část příponová

Která z těchto slov mají jen kořen? _____

A teď zkusíme všechny informace použít. Tento pracovní list, v příloze, jsme již spolu jednou procházeli, trénovali. Tento list si prosím rozložte na dva dny.

Cvičení č. 1 prosím přepište správně do ČJ Š. Ve cvičení 1, u podtržených podstatných jmen, určete mluvnické kategorie.

A teď již potřebná podpora, vysvětlení a procvičování.

A. Jak poznat, že se jedná o přeponu či předložku?

Nejjednodušší způsob je ten, že si vyzkouším mezi předložku a slovo, vložit slovo jiné.

Např. pod – hrady, pod **kamennými** hrady, je to možné, **napíši zvlášť**, - **pod je předložka**.

Např. pod – hradí, zde nelze vložit slovo jiné, jedná se tedy **o přeponu** a slovo napíši **dohromady – pod je předpona**.

Než budeš plnit pracovní list, zkus si nejprve procvičit.

<https://skolakov.eu/cesky-jazyk/4-trida/stavba-slova/predlozky-a-predpony-od-nad-pod-pred/stavba-slov-4.html>

Nejtěžší cvičení z pracovního listu je č. 4, proto k němu poskytuji podporu. Můžeš se podívat do učebnice, **str. 21**.

B. Jak poznat, kdy napíši ě/je? Způsobů je několik.

Je píše pouze tam, kde **před ním** stojí předpona. Např. **objednali – ob – jednali** (po odtržení přepony, mám plnovýznamové slovo), tvořím - li slova příbuzná: jednali – projednali – vyjednávač, mohu vyměnit předponu za jinou.

Ě píše tam, kde není přepona, po oddělení nevzniká plnovýznamové slovo, ě je součástí kořenu slova. Např. oběd (po odtržení – ob – ěd). Slova příbuzná: **oběd – obědvat – neobědvá – obědváme**, kořen slova – **oběd**.

Pamatujeme si

Ve skupině **pě** píše **pouze ě**. Slova **s kořeny jako oběd, obět, - pět-, - věd -, - běh -**. (věda, vědní, vědec, napětí, vypětí, sepětí, naběhnout, běžec, běžet)

Nejprve si zkuste procvičit. Raději hned několikrát.

<https://skolakov.eu/cesky-jazyk/4-trida/stavba-slova/pravopisny-trenazer-predpony-ob-v-vyber.html>

A teď už bychom měli být připravení k plnění následujících úkolů, tak hurá na ně. Cvičení 3, 5 zatím vynechejte. Cvičení č. 1 písemně do ČJŠ.

4. O některých předponách a předložkách

- * 1. Cvičení opište. Napište správné slova s předložkami a předponami.

Sloužící žili v (pod) hradí. (Pod) hrady bývají obrovské sklepy. Chodí jako (bez) hlavy. Straší tam (bez) hlavý rytíř. Nemám čas (na) učení. Kup si (na) učný slovník. (V) rychlosti (v) běhl do (v) chodu. Motor je už zase (v) chodu. (Před) stavení už začíná. (Před) stavením roste jabloň. Koupeme se (nad) jezem. Na (před) městí je nový silniční (nad) jezd. Už (od) poledne na to myslím. (Od) poledne máme vyučování. (Před) jarem si oprav kolo. (Před) jaří přináší často povodně.

* 1. URČI PŘÍD, ČÍSLO, ROD/VZOR U PODTRŽENÝCH PŘD. JH.

2. Oddělte u slov správné předpony.

o-, nebo od-? oddíl, odběhnout, oděv, odchod, odkud, oddálit
na-, nebo nad-? naděje, nadjezd, nadskočit, nadiktovat, nadílka, nadprůměrný
po-, nebo pod-? podívat se, podkolenka, poděkovat, poddolovat, podržet, podzim
pře-, nebo před-? předběhnout, předat, předmluva, předělat, předkrm, předložka

3. Rozlište slova bez předpony (nepodtrhávejte je), s předponou o- (podtrhněte je modře) a s předponou ob- (podtrhněte je červeně).

obr, občerstvení, objevitel, olověný, okap, otočit, ocet, okatý, objednat, obrana, obilí, oklika, oblý, objímat, objížďka, očekávaný, okno, ořech, oznámit, opis, objezd, opice, objemný, obhájce

4. Doplňte vynechaná písmena a potom cvičení opište do sešitu.

v__tšina souhlasila, ob__dnali si ob__d, krevní ob__h, ob__t náměstí, ob__ti neštěstí, v__rný přítel, v__t do průjezdu, vypočítejte ob__m, skládací kolob__žka, ob__vit' hv__zdu, ob__tavá pomoc, zv__davé dítě, zakázaný v__zd, sněhová záv__j, ob__mné zavazadlo, v__domá lež, dobrý člov__k, průb__h závodu

5. Doplňte předpony roz-, bez-. Doplňená slova opište do sešitu.

Paní učitelka žáky ____sadila. Lev ____sápal antilopu. ____zásadový člověk se ve svém jednání neřídí žádnými pravidly. Ve skalní ____sedlině rostla borovice. Ošetření u lékaře bylo ____bolestné. To je ____pochyby pravda. Dědeček se ____stonal. Tvrdé pečivo ____strouháme. ____sypaly se mi pastelky. Býk se ____zuřil. Každé sousto se má důkladně ____žvýkat. Děti si ____starostně hrály. O jarním, málo hřejícím sluníčku se často říká, že je ____zubé. Maminka se na mě ____zlobila. Oči se jí ____zářily.